

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਿਪੋਰਟਯੋਗ

**ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ
ਦੀਵਾਨੀ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ
(CIVIL APPELLATE JURISDICTION)**

ਮਿਸਲੈਨੀਅਸ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰ. 2367/2018
(MISCELLANEOUS APPLICATION NO. 2367 OF 2018)

ਵਿੱਚ

ਦੀਵਾਨੀ ਅਪੀਲ ਨੰ: 17922/2017

IN

(CIVIL APPEAL NO. 17922 OF 2017)

ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਆਫ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ (ਇੰਡੀਆ)
ਇਸਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਾਹੀਂ

.....ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

.....ਉਤਰਵਾਦੀ

ਨਿਰਣਾ

ਉਦੇ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੱਜ

1. ਦੀਵਾਨੀ/ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 17922/2017 (ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ ਸੀ) ਨੰਬਰ 7390 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 12909/2009 ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 06/11/2012 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸੀ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 12909/2009 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1860 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੱਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ

ਭਾਗ-I ਅਤੇ ਭਾਗ-II, ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਭਾਗ-I ਅਤੇ ਭਾਗ-II, ਉਤਪਾਦਨ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦਾ ਭਾਗ-I ਅਤੇ ਭਾਗ-II, ਰੈਫ੍ਰੀਜਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਿੰਗ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਭਾਗ-I ਅਤੇ ਭਾਗ-II ਅਤੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ “ਐਸੋਸੀਏਟ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ-ਏ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ-ਬੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸੰਪੰਨ ਹੋਣ ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ “ਐਸੋਸੀਏਟ ਮੈਂਬਰ ਆਫ ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼” ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਾਲ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਏ.ਐਮ.ਆਈ.ਈ.) ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

3. ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗ੍ਰਾਂਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1956(ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ “ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ. ਐਕਟ”) ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਐਫ) ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ, ਸੂਬਾਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਰਾਜ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਵਿੱਚ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, “ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ” ਦਾ ਦਰਜਾ, ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉੱਚ ਵਿਦਿਆ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ, ਸੂਬਾਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਰਾਜ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ/ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4. 26/05/1976 ਨੂੰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੇ ਅਰਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਭਰਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਟ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ/ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਪਾਸ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰੱਖਿਆ। 06/10/1981 ਨੂੰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਨੇ, ਵਿੱਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੇ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਭਰਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਏ.ਐਮ.ਆਈ.ਈ. ਪਾਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

5. ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1987 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ “ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ.ਐਕਟ”) ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਹੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ, ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਵਾਧੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਗੁਣਾਂਤਮਕ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਬਦ ‘ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ’ ਅਤੇ ‘ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾ’ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 2 (ਜੀ.) ਅਤੇ (ਐਚ.) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

“(ਜੀ.) “ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੰਜੀਅਨਰਿੰਗ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ, ਟਾਉਨ ਪਲਾਨਿੰਗ, ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਫਾਰਮੇਸੀ, ਅਪਲਾਈਡ ਆਰਟਸ ਅਤੇ ਸ਼ਿਲਪਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਾਂ ਖੇਤਰ ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਕੌਂਸਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ;

(ਐਚ.) “ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ, ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਜੋ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੋਰਸ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਕੌਂਸਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ; ”

ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10, ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਧਾਰਾ 10 ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

10. ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕੰਮ:- ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਠੀਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਕੌਂਸਲ ਕਰ ਸਕਦਾ/ਦੀ ਹੈ:-

(ਏ) ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨਾ, ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕਰਨੀ;

(ਬੀ) ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ;

(ਸੀ) ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵੰਡਣਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਠੀਕ ਸਮਝਦਾ ਹੋਵੇ:-

- (i) ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ
- (ii) ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਕੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ;

(ਡੀ) ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ, ਵਿੱਚ ਨਵੀਨਤਾਵਾਂ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ, ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਜਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ।

(ਈ.) ਔਰਤਾਂ, ਅੰਗਰੀਣਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ;

(ਐਫ.) ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦਰਮਿਆਨ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ;

(ਜੀ.) ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਲਈ ਉੱਚਿਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਨਕ ਅਤੇ ਵਿਧੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ;

(ਐਚ) ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਟਾਫ਼ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸੈਂਟਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸੈਂਟਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨੇ;

(ਆਈ) ਕੋਰਸਾਂ, ਪਾਠਕ੍ਰਮਾਂ, ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਸਟਾਫ਼ ਪੈਟਰਨ, ਸਟਾਫ਼ ਯੋਗਤਾ, ਗੁਣਵਤਾ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਮਾਨਕ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨੇ;

(ਜੇ) ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੀਸਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨੇ;

(ਕੇ) ਸੰਬੰਧਤ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਕੋਰਸ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣੀ;

(ਐਲ) ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਚਾਰਟਰ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ।

(ਐਮ) ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਨਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨੇ;

(ਐਨ) ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਜਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ;

(ਓ) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੇ;

(ਪੀ.) ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ;

(ਕਿਯੂ) ਅਜਿਹੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕੋਰਸਾਂ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਰੋਕਣਾ ਜਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਜੋ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ;

(ਆਰ) ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸੰਗਠਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ, ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਅਮਲੇ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨਾ;

(ਐਸ) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਰਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲੈਣ ਲਈ ਫਿਟ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ;

(ਟੀ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ;

(ਯੂ) ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ, ਮਾਨਕਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਨਤਾ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਜਾਂ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ, ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨੀ;

(ਵੀ) ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਾਰਜ ਕਰਨੇ ਜੋ ਨਿਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।”

6. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲਾ(ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ) ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ, 11/07/1988 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:-

“ਵਿੱਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੇ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ(ਟੀ) ਦੇ ਭਾਗ-1 ਅਤੇ ਭਾਗ-2 ਨੂੰ ਸਟੇਟ ਪੌਲੀਟੈਕਨਿਕ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਡਿਪਲੋਮੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।”

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਿਠਅੰਕਣ ਮਿਤੀ 19/08/1988 ਦੁਆਰਾ, ਮਿਤੀ 11/07/1988 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਪਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ।

7. ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ, ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਨੇ ਮਿਤੀ 27/04/2000 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ. ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਯੋਜਿਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ. ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਮਿਤੀ 10/06/2002 ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਲਏ ਗਏ। ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਭਾਗ-1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਇਹ ਸੀ:-

“ਵਿੱਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼(ਇੰਡੀਆ) ਮੁੰਬਈ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3570/2001 ਅਤੇ ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 49-50/2002 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ, ਇਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਆਫ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਭਾਗ-1 ਅਤੇ II ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ।

2. ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਆਫ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ (ਇੰਡੀਆ), ਮੁੰਬਈ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਏ:-

- (i) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਆਫ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼(ਇੰਡੀਆ), ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਏ ਅਤੇ ਬੀ ਅਤੇ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਭਾਗ-1 ਅਤੇ II ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- (ii) ਮਾਨਤਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰਹੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਈ.ਐਮ.ਈ.(ਇੰਡੀਆ) ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਏ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਬੀ ਅਤੇ ਭਾਗ-I ਅਤੇ II ਲਈ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਰਹਿਣਗੇ।
- (iii) ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੱਰੁਪ ਦੁਆਰਾ, ਪਾਠਕ੍ਰਮ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਪ੍ਰੀਖਿਅਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਤੇ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਈ.ਐਮ.ਈ.(ਇੰਡੀਆ), ਮੁੰਬਈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ

ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਲਈ, ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ।”

8. ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਨੇ ਉਕਤ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਮਿਤੀ 10/06/2002 ਨੂੰ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ- 3907/2002 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਮਿਤੀ 24/06/2002 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਕਤ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 07/07/2003 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਈ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ (LPA) ਨੰਬਰ 584/2003 ਦਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 09/03/2004 ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:-

“ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਮਾਣਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 07/07/2003 ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਤਾ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, 10/06/2002 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤੇ ਗਰੁੱਪ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪਾਠਕ੍ਰਮ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਪ੍ਰੀਖਿਆਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਤੇ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ/ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼(ਇੰਡੀਆ) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ “ਆਈ.ਐਮ.ਈ.” ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਲਈ, ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ।

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਪੈਰਾ (iii) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਤੇ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਕਰੇਗਾ, ਤਾਂ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਸਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਪੈਂਡਿੰਗ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ(ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 9387/2004 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਇਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ:-

“ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਾਸਰਨ, ਮਾਣਯੋਗ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਖਾਸਤ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਨਾਤਕ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦਰਖਾਸਤ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਜੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।”

9. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਵਿੱਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 24/11/2006 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ 16/10/2006 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧਤ ਪੈਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:-

“ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ਼ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼(ਇੰਡੀਆ) ਮੁੰਬਈ, ਇਸਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ ਐਫ. 18-31/71-ਟੀ.2 ਮਿਤੀ 28/05/1976 ਰਾਹੀਂ, 1976 ਤੋਂ ਐਸੋਸੀਏਟ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਕੋਰਸ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ-I ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ-II ਚਲਾ ਰਹੀ ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ ਐਫ.1-5/87/ਟੀ.7/ਟੀ.13, ਮਿਤੀ 11/07/1988 ਰਾਹੀਂ, 1988 ਤੋਂ ਟੈਕਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼(ਟੀ) ਦਾ ਭਾਗ-I ਅਤੇ ਭਾਗ-II ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਟੇਟ ਪਾਲੀਟੈਕਨਿਕ ਤੋਂ ਪਾਸ ਡਿਪਲੋਮਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2002 ਵਿੱਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਈ.ਐਮ.ਈ(ਇੰਡੀਆ), ਮੁੰਬਈ ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਡਿਪਲੋਮਾ/ਡਿਗਰੀ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਲਈ, ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਜੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਨੇ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਸਮੇਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੁਆਰਾ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ। ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦੋਵੇਂ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਕੋਰਸਾਂ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਈ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਵਿੱਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸਦੀ 16/10/2006 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ:-

(i) ਆਈ.ਐਮ.ਈ., ਮੁੰਬਈ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਨੂੰ 16/10/2006 ਤੋਂ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਆਈ.ਐਮ.ਈ., ਆਲ. ਇੰਡੀਆ ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ.) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨਵੇਂ ਸਿਲੇਬਸ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੋਰਸ ਚਲਾਏਗੀ। ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਟੈਕਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੋਰਸਾਂ ਦੇ ਭਾਗ-I ਅਤੇ II (ਡਿਪਲੋਮਾ ਪੱਧਰ) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ 14 ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ 22 ਪੇਪਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਐਸੋਸੀਏਟ

ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਡਿਗਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਏ ਅਤੇ ਬੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ 11 ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ 24 ਪੇਪਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਵਿੱਚ 9 ਚੋਣਵੇਂ ਵਿਸ਼ੇ ਹੋਣਗੇ। ਬਿਊਰੀ ਪੇਪਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਪਾਲੀਟੈਕਨਿਕ ਵਿੱਚ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਕੋਰਸਾਂ ਦੇ ਭਾਗ I ਅਤੇ II ਲਈ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਡਿਪਲੋਮਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਲੈਣ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਪ੍ਰੈਂਟਿਸਸ਼ਿਪ/ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ/ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਲਈ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਐਸੋਸੀਏਟ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਕੋਰਸਾਂ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਏ ਅਤੇ ਬੀ ਲਈ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਲੈਣ ਲਈ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਪ੍ਰੈਂਟਿਸਸ਼ਿਪ/ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

- (ii) ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ (ਡਿਪਲੋਮਾ ਪੱਧਰ) ਦੇ ਭਾਗ-I ਅਤੇ II ਅਤੇ ਐਸੋਸੀਏਟ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ (ਡਿਗਰੀ ਪੱਧਰ) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਏ ਅਤੇ ਬੀ ਵਿੱਚ 10/06/2002 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਸੰਬਰ 2006 ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਗਲੀ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਧੇ ਗਏ ਸਿਲੇਬਸ ਨਾਲ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਜੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਿਗਰੀ/ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਗੇ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਉਸ ਸਮੇਂ (ਦਸੰਬਰ 2006) ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਿਲੇਬਸ ਨਾਲ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।”

10 ਸਾਲ 2008 ਵਿੱਚ, ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ(ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 1640/2008 (ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ (Study Centres) ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀਆਂ ਅਤੇ ਡਿਪਲੋਮਾਂ ਵੇਚ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰਾਂ/ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਅਤੇ ਡਿਪਲੋਮਾਂ ਕੋਰਸਾਂ ਦੇ ਅਵਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲਈ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਢੁਕਵੀਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੱਖਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 12909/2009(ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਪੱਖਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਅਵੇਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ “ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ” ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ(ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 12909/2009 ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 06/07/2011

ਦੁਆਰਾ ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪਹਿਲੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਹਿਮਤੀ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 06/07/2017 ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼, ਅਸਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਨੇ ਰਿਵਿਊ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ (Review Application) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ(ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 1640/2008 ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

11. 10/07/2012 ਨੂੰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਉਚੇਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ:-

“ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦਾ ਢੰਗ, ਇਸਦੀ ਮਿਆਦ ਆਦਿ ਸੰਬੰਧਤ ਰੈਗੂਲੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਥਾਈ ਮਾਨਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਵੇਂ ਦਾਖਲੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ ਤੇ, ਸੰਸਥਾ ਕੋਲ ਇਸ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਕੁਆਲੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਰੇਮਵਰਕ (ਐਨ.ਵੀ.ਈ.ਕਯੂ.ਐਫ.) ਨਾਲ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵੱਧਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੈ। ”

12 ਸਾਂਝੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 06/11/2002 ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸੀ, ਰਿਵਿਊ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ (Review Application) ਮੰਜੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪੈਰ੍ਹਾਂ ਨੰਬਰ 205 ਤੋਂ 213 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ:-

“205. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (CWP) ਨੰਬਰ 12909/2009 ਵਿੱਚ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਮੁੰਬਈ (ਉਤਰਵਾਦੀ ਨੰਬਰ-4) ਤੋਂ ਡਿਗਰੀ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਐਂਡ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ(ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੰਗ), ਗਰੁੱਪ ‘ਏ’ ਸਰਵਿਸਿਸ ਰੂਲਜ਼, 2007 ਤਹਿਤ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਲਏ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9200/2012 ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਰਤਾ ਇੱਕੋ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

206. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 12909/2009 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਰਤਾ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਡਿਗਰੀ ਧਾਰਕ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਤਰਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 5 ਨੇ ਉਤਰਵਾਦੀ ਨੰਬਰ-4 ਜੋ ਕਿ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ਼ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼(ਇੰਡੀਆ), ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮਤ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ, ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਵਾਦਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਉਤਰਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਤਰਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

207. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 12502/2004 ਟਾਈਟਲ “ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਮਿਤੀ 02/04/2007 ਵਿੱਚ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਮੁੰਬਈ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਏ.ਐਮ.ਆਈ.ਈ. ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼(ਇੰਡੀਆ), ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਡਿਗਰੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 06/10/1988 ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੰਜੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਰਤਾ ਨੇ ਸਾਲ 2003 ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

208. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ(ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ(ਅਨੈਕਚਰ ਏ-2) ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼(ਇੰਡੀਆ), ਮੁੰਬਈ, ਸੁਸਾਇਟੀਜ਼ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1860 ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੱਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਹੈ। ਇਹ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ, ਰਾਇਲ ਚਾਰਟਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਨਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਮੁੰਬਈ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੁਸਾਇਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਤੋਂ ਮੰਜੂਰੀ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਯੋਗਤਾ ਪਾਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਤ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

209. ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼(ਇੰਡੀਆ), ਮੁੰਬਈ ਅਤੇ ਐਸੋਸੀਏਟ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਆਫ ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ, ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ(ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਰਾਇਲ ਚਾਰਟਰ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਤ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

210. ਉੱਤਰਵਾਦੀ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮਿਤੀ 24/11/2006 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼(ਇੰਡੀਆ), ਮੁੰਬਈ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਡਿਪਲੋਮਾ/ਡਿਗਰੀ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਕੋਰਸਾਂ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਈ.ਐਮ.ਈ(ਇੰਡੀਆ), ਮੁੰਬਈ, ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਦੁਆਰਾ 16/10/2006 ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਣਤ ਨਵੀਂ ਸਿਲੇਬਸ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੋਰਸ ਚਲਾਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ। ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 18/10/2012 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਰ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉੱਤਰਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

“ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ, ਐਸੋਸੀਏਟ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਕੋਰਸ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ-I ਅਤੇ II ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਪਾਲੀਟੈਕਨਿਕ ਤੋਂ ਪਾਸ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਡਿਪਲੋਮੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ (ਟੀ) ਦੇ ਭਾਗ-I ਅਤੇ II ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਨੰਬਰ 23-2/2001-ਟੀ.ਐਸ.111 ਮਿਤੀ 24/11/2006 ਦੇਖੋ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦਾ ਢੰਗ, ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਰੈਗੂਲੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਥਾਈ ਮਾਨਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਵੇਂ ਦਾਖਲੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ ਤੇ, ਸੰਸਥਾ ਕੋਲ ਇਸ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਕੁਆਲੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਰੇਮਵਰਕ (ਐਨ.ਵੀ.ਈ.ਕਯੂ.ਐਫ.) ਨਾਲ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵੱਧਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ”

211. ਅਜਿਹੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰੈਗੂਲੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੱਕ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਹੋਏਗੀ, ਸਥਾਈ ਮਾਨਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਕਰਨ ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉੱਤਰਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਕੌਂਸਲ ਜਾਂ ਬੋਰਡ ਪਾਸੋਂ ਸਥਾਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

212. ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਮਿਤੀ 26/11/2006 ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤਰਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 5 ਜੋ ਕਿ 10/06/2002 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਨ, ਨੂੰ ਦਸੰਬਰ 2006 ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਗਲੀ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੱਕ, ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਧੇ ਸਿਲੇਬਸ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਜੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਕੋਰਸ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਿਲੇਬਸ ਨਾਲ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤਰਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 5 ਨੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਮਿਤੀ 24/11/2006 ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਆਪਣਾ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਡਿਗਰੀ ਧਾਰਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 5 ਇਹ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

213. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ-12909/2009 ਮੰਜੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9200/2012 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼(ਇੰਡੀਆ), ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿੱਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

13. 06/12/2012 ਨੂੰ, ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਸੰਚਾਰ ਮਿਤੀ 10/07/2012 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸਦਾ ਸੰਬੰਧਤ ਭਾਗ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:-

"i. ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰਤਾ ਲਈ ਸਥਾਈ ਮਾਨਤਾ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 10/07/2012 ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ii. ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਿਹੜੇ ਸਥਾਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ 31/05/2013 ਤੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ. ਦਫਤਰ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ/ਆਰਡਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰਤਾ ਲਈ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸੰਬੰਧਤ ਆਦੇਸ਼ 01.06.2013 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

iii. 31/05/2013 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰੈਗੂਲੇਟਰ ਯਾਨੀ ਕਿ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਤੇ ਅਧਾਰਤ, ਡਿਗਰੀ/ਡਿਪਲੋਮਾ ਦੀ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

iv. ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵ/ਵਿਸਥਾਰ ਬਾਰੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

2. ਜੇਕਰ ਸੰਸਥਾ ਐਨ.ਵੀ.ਈ.ਕਯੂ.ਐਫ. ਨਾਲ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ, ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਸਮੇਂ ਨੂੰ, ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 30/05/2013 ਤੱਕ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

14. 09/03/2013 ਨੂੰ, ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 7390/2013 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 06/11/2012 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਰਿਵਿਊ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ(Review Application) ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੰਜੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਨਾ ਤਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦੂਰਸਥ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (Distant Mode) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਤਕਨੀਕੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸਨਮਾਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਨੇ ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ ਜਾਂ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਜਰੂਰੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ. ਨੇ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਸਿਰਫ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

15. ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਮਿਤੀ 06/12/2012 ਨੂੰ, ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕਸ ਐਂਡ ਟੈਲੀਕਾਮਨਿਕੇਸ਼ਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ(ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 3239/2013 ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ

ਮੁਹਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ, ਪਰ ਉੱਤਰਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਮਾਣਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 23/05/2013 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ:-

“10. ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ 31/05/2013 ਦੀ ਮਿਆਦ ਇਸ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਤਾਂ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਵੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਿ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਬਾਰੇ ਸਚੇਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ਹਨ।

11. ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਓ.ਐਮ. ਮਿਤੀ 06/12/2012 ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ 31/05/2013 ਦੀ ਅੰਤਮ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਉਹ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੱਕ ਸਟੇ ਰਹੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਦਾਖਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ।”

16. ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਨੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਮਿਤੀ 06/12/2012 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 7840/2014 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 19/11/2014 ਨੂੰ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ:-

“ਡਬਲਯੂ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 3239/2013 ਵਿੱਚ 23 ਮਈ, 2013 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਫੈਸਲੇ, ਡਬਲਯੂ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 945/2013 ਵਿੱਚ 6 ਅਗਸਤ, 2013 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ, ਓ.ਐਮ. ਮਿਤੀ 06/12/2012 ਜੋ ਕਿ 31 ਮਈ 2013 ਦੀ ਅੰਤਮ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਗਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਸਟੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।”

17. ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਮਿਤੀ 06/12/2012 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

18. ਅਗਸਤ 2017 ਵਿੱਚ, ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

“ਪਬਲਿਕ ਨੋਟਿਸ

(ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ/ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ)

ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ., ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ (ਓ.ਐਮ. ਨੰਬਰ 11-15/2011-ਏ.ਆਰ. (ਟੀ.ਐਸ.II) ਮਿਤੀ 06/12/2012 ਦੁਆਰਾ) ਰਾਹੀਂ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ/ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ/ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਾਨਤਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ। ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ. ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 01/06/2013 ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਬਰਾਬਰਤਾ ਲਈ ਕੋਰਸ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਡਿਗਰੀ/ਡਿਪਲੋਮਾ ਦੀ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰ (ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ.) ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਆਪਣੀ 3 ਅਗਸਤ, 2017 ਨੂੰ ਹੋਈ 52ਵੀਂ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਮੀਟਿੰਗ (Emergent Meeting) ਵਿੱਚ ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ. ਦੁਆਰਾ 31 ਮਈ 2013 ਤੱਕ ਸਥਾਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ/ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਕੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ 31/05/2013 ਤੱਕ ਸਥਾਈ ਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਨ, ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।”

19. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਉੜੀਸਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਮਾਨ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 03/11/2017 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 17869-17870/2017 ਅਤੇ ਹੋਰ(ਉੜੀਸਾ ਲਿਫਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਰਬੀ ਸ਼ੰਕਰ ਪਾਤਰੋ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 17922/2017 (ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ.ਸੀ.) ਨੰਬਰ 7390/2013 ਵਿੱਚੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਈ) ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 06/11/2012 ਨੂੰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

20. 03/11/2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 22/01/2018 ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਈਆਂ।

21. ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮਿਤੀ 03/11/2017 ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਧ ਲਈ ਇੱਕ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ:-

“(ਏ) ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ਕਿ ਅੰਤਮ ਨਿਰਣਾ ਮਿਤੀ 03/11/2017, ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ(ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 15283/2013 ਵਿੱਚੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਈ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 17922/2017 ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(ਬੀ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 17922/2017 ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 15283/2017 ਵਿੱਚੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਟਾਉ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਲਿਸਟ ਕਰੋ; ਅਤੇ/ਜਾਂ

(ਸੀ) ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 55 ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੋਧੋ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ (ਜੋ ਕਿ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 205-2013 ਹੈ) ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

22. ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ/ਸੋਧ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 3/11/2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਹੁਣ ਐਮ.ਏ. ਨੰਬਰ 2367/2018 ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾ ਹਨ:-

“ ਬੀ. ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਮ ਨਿਰਣਾ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ-ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਉੱਪਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੋਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਸਲਾਨਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੂਰਸਥ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (Distant Mode) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ “ਯੂਨੀਵਰਸਟੀਆਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ” ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੈ।

... ..

ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਦੂਰਸਥ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (Distant Mode) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿ “ਯੂਨੀਵਰਸਟੀਆਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ” ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਡੀ.ਈ.ਸੀ. ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ “ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਮੰਨਿਆ” ਜਾਣ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਸਨ। ਅੱਗੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧ, ਵਿਰੋਧਤਾ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗ੍ਰਾਂਟਸ ਕਮੀਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1956, ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਪਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1985 ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਟੈਕਨੀਕਲ

ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1987 ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਤਕਨੀਕੀ/ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਕਿ ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (Distance Education Mode) ਰਾਹੀਂ ਕੋਰਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

... ..

ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਤਿੰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ, ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

23. ਇਸ ਕੋਰਟ ਨੇ 14/09/2018 ਨੂੰ ਉੱਤਰਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸੀ.ਏ.ਸੁੰਦਰਮ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਜੋ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਲਈ ਐਮੀਕਸ ਕੁਰਈ (Amicus Curiae) ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਅਤੇ ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ. ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਮਾਣਯੋਗ ਐਮੀਕਸ ਕੁਰਈ (Amicus Curiae) ਨੇ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 11/10/2018 ਅਤੇ 05/12/2018 ਨੂੰ ਮੀਮੋਂ 1 ਅਤੇ 2 ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸੀ.ਏ.ਸੁੰਦਰਮ, ਮਾਣਯੋਗ ਐਮੀਕਸ ਕੁਰਈ (Amicus Curiae) ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਹੈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼੍ਰੀ ਧੂਵ ਮਹਿਤਾ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕਰਨ ਭਾਰਹੋਕੇ, ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ. ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀਸ਼ ਪਾਂਡੇ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

24. ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਐਮੀਕਸ ਕੁਰਈ (Amicus Curiae) ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਉੜੀਸਾ ਲਿਫਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ(ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਟੇਂਡ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਲਿਖਤ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਭਾਗ ਉੱਪਰ ਯਕੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:-

“ ਇਹ ਕਿ ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਆਫ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼(ਇੰਡੀਆ), ਮੁੰਬਈ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫਾ ਸੰਗਠਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੁਸਾਇਟੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਗ੍ਰਾਂਟ-ਇਨ-ਏਡ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੰਡ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੁਦ ਮੁਖਤਿਆਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸੰਸਥਾ ਕੋਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਨ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ-ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਆਫ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ (ਇੰਡੀਆ), ਮੁੰਬਈ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਰੂਰੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਐਕਸਪੋਜਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

- i) ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਆਫ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ (ਇੰਡੀਆ), ਮੁੰਬਈ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਈ ਸਿਖਲਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੋਰਸ ਪਾਠਕ੍ਰਮ (ਥਿਊਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਦੋਵੇਂ) ਸੁਝਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ii) ਇਹ ਬੋਰਡ/ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਡਿਪਲੋਮਾ ਜਾਂ ਡਿਗਰੀ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰਤਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।
- iii) ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਤਾ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਰਸ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਬੰਧਤ ਇਕਾਈਆਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ/ਯੂ.ਟੀ. ਸਿਖਲਾਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਤਜਰਬਾ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।”

ਮਾਣਯੋਗ ਐਮੀਕਸ ਕੁਰਈ (Amicus Curiae) ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮਤ ਢਾਂਚਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ. ਨੇ ਪੱਕਾ ਸਟੇਂਡ ਲਿਆ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਅਗਸਤ 2017 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਪਬਲਿਕ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜੋ ਕਿ 2013 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ 2013 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਆਈ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਮਾਣਯੋਗ ਐਮੀਕਸ ਕੁਰਈ (Amicus Curiae) ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਸ ਕੋਰਟ ਲਈ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:-

“1. ਕੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕੋਰਸ ਜਾਂ ਸਿਖਲਾਈ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡਿਗਰੀ/ਡਿਪਲੋਮਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

2. ਕੀ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ?

25. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਧੂਵ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸੰਚਾਰਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ 26/05/1976, 06/10/1981, 11/07/1988 ਅਤੇ 24/11/2006 ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਚਾਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਭਰਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਦੇ ਉੱਪਰ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਚਾਰ ਮਿਤੀ 10/07/2012 ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਅਗਸਤ 2017 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਪਬਲਿਕ ਨੋਟਿਸ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 2013 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਮਾਮਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਸੰਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ, ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਨੂੰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 17922/2017 ਨੂੰ ਮੰਜੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

26. ਮਾਣਯੋਗ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ-ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਗ੍ਰਹਿ “ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਆਈ.ਐਮ.ਈ.(ਇੰਡੀਆ) ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਧੀ, ਮਾਨਕ ਅਤੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ” (“Methodology, Norms and the Curriculum that are followed for various programs conducted by the Institution IME(India).”) (ਉਕਤ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅੰਸ਼ ਕਾਫੀ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ:-

“ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜ: ਆਈ.ਐਮ.ਈ. ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਅਕਾਦਮਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ, ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਸਿਲੇਬਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨੀ, ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨੀ, ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੋਰ ਦੂਸਰੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਮੇਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 5/6 ਵਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਈ.ਐਮ.ਈ.ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ: ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ ਆਈ.ਐਮ.ਈ. ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਜੂਨ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਕਾਦਮਿਕ ਜਰੂਰਤ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਪੂਰਵਕ ਪੂਰਤੀ ਹੋਣ ਤੇ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਟੀ ਈ II ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਬੀ (ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਡਿਪਲੋਮਾ ਜਾਂ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ) ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਰਸ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸੇਵਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ

ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸਰੋਤ (ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਸਮਾਂ) ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਉਮਰ ਸੰਬੰਧੀ ਰੋਕ ਕਾਰਨ ਨਿਯਮਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ।

ਆਈ.ਐਮ.ਈ. ਯੋਗਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ, ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਗੇਟ (GATE) ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਸਿਲੇਬਸਾਂ ਦੀ ਸੋਧ, ਸਕ੍ਰਿਪਟਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਵਿਹਾਰਕ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਮਾਹਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸੁਝਾਉਣ ਲਈ ਅਕਾਦਮਿਕਾ ਅਤੇ ਉਘੇ ਉਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਯੋਗਤਾ:- ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ/ਆਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸਿਰਫ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੈ।

ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ(ਬੀ.ਈ./ਬੀ.ਟੈਕ.ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ) ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ ਬੀ: ਆਈ.ਐਮ.ਈ. ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਸੈਕਸ਼ਨ-ਏ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ-ਬੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਈ./ਬੀ.ਟੈਕ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਈ.ਐਮ.ਈ.(IME) ਤੋਂ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਆਈ.ਐਮ.ਈ. ਤੋਂ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਲਾਭ, ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਉੱਪਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ (ਡਿਪਲੋਮਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ) ਵਿੱਚ ਟੀ.ਈ. ਭਾਗ-II : ਸੈਕਸ਼ਨ-ਏ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ-ਬੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਤਰਜ ਤੇ, ਆਈ.ਐਮ.ਈ., ਟੀ.ਵਿੰਗ ਭਾਗ-I ਅਤੇ ਟੀ-ਇੰਗ ਭਾਗ-II ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਡਿਪਲੋਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਡਿਪਲੋਮੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਈ.ਐਮ.ਈ.(IME) ਤੋਂ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰੀ, ਅਦਾਰਿਆਂ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਆਈ.ਐਮ.ਈ. ਤੋਂ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਲਾਭ, ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਉੱਪਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।”

.....

“ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਿਲੇਬਸ:- ਆਈ.ਐਮ.ਈ ਦਾ ਸਿਲੇਬਸ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ ਤੇ ਸੋਧੇ ਕਰੇ ਜਾਣ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸਾਲ 2005 ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸ੍ਰੋਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਨੂੰ

ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸਿਲੇਬਸ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਈ.ਐਮ.ਈ. ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਥਾਈ ਮੰਜੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ:-

- ਇਹ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੇ ਮਾਡਲ ਸਿਲੇਬਸ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ।
- ਇਸ ਨੇ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ।
- ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਟੀ.ਇੰਜ ਦੇ ਭਾਗ I ਦੇ ਕੁੱਲ 6 ਪੇਪਰਾਂ, ਟੀ.ਇੰਜ ਦੇ ਭਾਗ-II ਦੇ 5, ਸੈਕਸ਼ਨ-ਏ ਦੇ 12 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ-ਬੀ ਦੇ 11 ਪੇਪਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
- ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਤੇ ਇੱਕ ਸਮੇਸਟਰ ਵਿੱਚ ਟੀ.ਇੰਜ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਭਾਗ I ਦੇ 3 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ-ਏ, ਬੀ ਅਤੇ ਭਾਗ II ਦੀਆਂ 5 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।
- ਟੀ.ਇੰਜ ਦਾ ਭਾਗ-I ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ-ਏ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਡਿਪਲੋਮਾ ਅਤੇ ਡਿਗਰੀ (ਡਿਪਲੋਮਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ 3½ ਸਾਲ ਹੈ।

ਸਿਲੇਬਸ ਦੀ ਸੋਧ:- 2005 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਿਲੇਬਸ 2007 ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿਲੇਬਸ ਸੋਧਣ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਸਾਲ 2011-12 ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ, ਡਿਜ਼ਾਈਨ, ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ, ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਆਫਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ। ਮਾਹਰ ਜੋ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਰੇਡਿੰਗ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਸਿਲੇਬਸ ਦੀ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਸਾਲ 2007 ਅਤੇ 2012 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸਿਲੇਬਸ ਅਤੇ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸੰਲਗਨ ਏ1 ਅਤੇ ਏ2 ਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪੇਪਰ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ:- ਇਮਤਿਹਾਨ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਪੈਨਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜਾਂ/ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ/ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪੈਨਲ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਕਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯਮਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਅਤੇ ਪੈਟਰਨ:- ਪੇਪਰ ਨਿਰਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲੰਬੇ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪੇਪਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਈ.ਐਮ.ਈ. ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਪਿਛਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ‘ਬੀ’ ਤੇ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ:- ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟੀ.ਇੰਜ/ਐਸੋਸਿਏਟ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ-ਕਮ-ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਸਾਰੇ ਖਿਉਰੀ ਪੇਪਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਚੋਣ, ਰੈਫਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕੰਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਆਈ.ਐਮ.ਈ. ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵੈਬਸਾਈਟ ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਲੇਬਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਆਈ.ਐਮ.ਈ ਨੇ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਐਮ.ਓ.ਯੂ ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸੂਚੀ ਐਨਕਲੋਜ਼ਰ ‘ਸੀ’ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।”

.....

.....

“ਕੋਈ ਸਥਾਨਕ ਸੈਂਟਰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕੋਚਿੰਗ ਕਲਾਸਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਨਹੀਂ :- ਸੰਸਥਾ ਪੇਪਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਸੈਂਟਰ ਜਾਂ ਕੋਚਿੰਗ ਕਲਾਸਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦੀ, ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਨ-ਲਾਈਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਿਸੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲਈ ਹੈਲਪ ਲਾਈਨ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੋਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਚਿੰਗ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ/ਪ੍ਰੀਖਿਆ/ਦਾਖਲਾ ਫਾਰਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।”

“ ਵਿਦਿਅਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ

ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ:-ਸੰਸਥਾ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਭਾਸ਼ਣ ਮੀਟਿੰਗਾਂ, ਸਿੰਪੋਸੀਆ, ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ, ਇੰਟੈਂਸਿਵ ਟਿਊਟੋਰਿਯਲ ਅਤੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੌਰੇ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਘੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੋਲਡ ਅਤੇ ਸਿਲਵਰ ਇਨਾਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਰੂਚੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਬੁਲੇਟਿਨ/ਨਿਊਜ਼ਲੈਟਰ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੋਨੋਗ੍ਰਾਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਵਿਧਿਅਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ:- ਸੰਸਥਾ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਵਿਧਿਅਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਿਤ ਜਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਆਈ.ਐਮ.ਆਈ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਉਸਮਾਨਿਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕਾਲੇਜ ਆਫ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਅਤੇ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਥ ਜੀ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਨਾਖਦਵਾਰਾ ਆਦਿ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕੰਪਯੂਟਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਲ 1990-2005 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਯੂਟਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ, ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟੇਸ਼ਨ ਤਕਨੀਕਾਂ, ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮਿੰਗ ਅਤੇ ਡਾਟਾ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ।”

27. ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿੱਖੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:-

1. ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਥਿਊਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸੀ।
2. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਹਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸੀ;
3. ਮੰਨਿਆ ਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਕੋਈ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ।

28. ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੰਬਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 7840 of 2014 ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ. ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਵੱਲ ਦਵਾਂਉਦੇ ਹਨ। ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸਟੈਂਡ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:-

“15 ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 17869-17870/2017 ਉੱਤਰੀ ਲਿਫਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਕਾਰਪ. ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਬੀ ਸੰਕਰ ਪਤਰਾਉ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਰਸ ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਇਹ

ਅੰਤਮ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਉਪਰੋਕਤ ਜੱਜਮੈਂਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 38 ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ:-

“ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਥਿਊਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਦੇ ਪਾਠ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਅਜਿਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਜਾਂ ਲੈਕਚਰਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਥਿਊਰੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਥਿਊਰੀ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹਨ।”

16. ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਡਿਗਰੀ/ਡਿਪਲੋਮਾ ਲਈ ਕੋਰਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੇ ਅੰਤਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਓਪਨ ਅਤੇ ਡਿਸਟੈਂਸ ਲਰਨਿੰਗ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਕੋਰਸਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਮਾੜੀ ਹੈ; ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਇੱਕ ਉਹ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਗਹਿਨ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਅਤੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਸੇ ਪਹਿਲੂ ਤੇ ਸਮਝੋਤਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਕੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਵਿੱਚ ਸਮਝੋਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ/ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਤੇ ਵੀ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

17. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਸਨ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਕੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਸਮੱਰਥਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਲਗਭਗ 50% ਸੀਟਾਂ ਖਾਲੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਝ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਵੀ ਕਾਫੀ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੇਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

18 ਇਸ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਕੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਰਾਬਰਤਾ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

29. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ:-7840 of 2014 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਜਵਾਬ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

“(ਐਨ) ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ ਦੁਆਰਾ 19.02.19 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ:-

- ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ/ਮਿਨਟ ਨੂੰ ਜੋੜੇ ਜਾਂ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਜਾਂ ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇੱਕ ਸਿੱਧਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ । ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਧੀਨ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਟ ਹੈ।
- ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਆਰਡਰ/ਫੈਸਲਾ/ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੀ ਇੱਕ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿਚਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਵੈਧ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।
- ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।
- ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਤਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਖੋਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।
- ਇੱਥੇ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।
- ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਐਮ ਐਚ ਆਰ ਡੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕੀਮਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੇਤ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।”

30. ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ: 17922 of 2017 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 03.11.2017 ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਵਕਤ ਕੋਈ ਬੇਨਤੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਮੂਹ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਧ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਵਿਊ ਅਰਜ਼ੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ,

ਇਸ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਮੈਰਿਟ ਤੇ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵੱਧਦੇ ਹਾਂ।

31. ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤੇ “ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਈ ਸਿੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਦੋ ਸਾਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।” ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੈਰਾ 26 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਸੰਕਲਪ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕੋਚਿੰਗ ਕਲਾਸਾਂ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਸੈਂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ, ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਾਂ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

32. ਉਤੀਸਾ ਲਿਫਟ ਸਿੰਚਾਈ ਨਿਗਮ, ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 45 ਵਿੱਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ।

“ਉ. ਭਾਵੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਰਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ:-

- (1) ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੋਰਸਸ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੁਆਰਾ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਮਾਪਦੰਡ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਰਨਾ।
- (2) ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ?”

ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 46 ਅਤੇ 48 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਸਨ:-

“46. ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਜੀ) ਵਿੱਚ “ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖਿਆ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 2(ਐਚ) ਵਿੱਚ “ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਛੱਡਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹੈ। “ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ” ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ “ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾ” ਦੇ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਕਾਰਜ ਵੱਖੋਂ ਵੱਖਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਭਾਵੇਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਕੋਰਸ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਕਾਰਜ ਕੇਵਲ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ, ਜੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਕਲਾਜ਼ (ਏ),(ਬੀ),(ਡੀ),(ਈ),(ਐਫ),(ਐਲ) ਅਤੇ (ਐਨ) ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਲਾਜ਼ਜ (ਕੇ),(ਐਮ),(ਪੀ) ਅਤੇ (ਕਿਊ)

ਤਕਨੀਕੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁੱਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਹਨ, ਜੋ ਕਲਾਜ਼ (ਜੀ) ਅਤੇ (ਓ) ਵਿੱਚ ਨਿਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਦੋਵੇਂ “ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (ਸੀ), (ਡੀ) ਅਤੇ (ਐਫ) ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ, ਸਾਰੇ ਪੱਧਰਾਂ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਤਾਲਮੇਲ, ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੀਨਤਾ, ਖੋਜ ਵਿਕਾਸ, ਨਵੀਂ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਾ। ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ “ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਜਾਂ ਗੁਣਾਤਮਕ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਰਿਪੋਜ਼ਟਰੀ ਹੈ। ਕੋਰਸ ਦੀ ਸਮਗਰੀ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਹੜੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਅਤੇ ਕਾਲ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੋਰਸ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ “ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ” ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਧਾਰਣਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਵੀਨਤਾ ਵੀ “ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ” ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ ਤੇ, ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

... ..

48. ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜੋ ਕਿ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਥਿਉਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਭਿਆਸ ਪਾਠ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਸਥਾਪਿਤ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੁਣਾਤਮਕ ਆਦਰਸ਼ ਵਜੋਂ ਸੋਧਣਾ ਜਾਂ ਬਦਲਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਹੜੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਯਮਤ ਕੋਰਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਖਾਸ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੁਆਰਾ ਕਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਇਮ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਸਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜੋ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਕੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਹ ਅੰਤਮ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ—ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੈਰਾ 6.19 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਲਚਕੀਲੇ, ਪੈਟਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ, ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮੇਤ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ

ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ; ਇਹ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੰਗ ਦਾ ਜਵਾਬ, ਇਸ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਕੋਰਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ, ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।”

33. ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਉੱਤੇ 1986 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਲਿਸੀ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਤੀਸਾ ਲਿਫਟ ਸਿੰਚਾਈ ਨਿਗਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਲ 1994 ਵਿੱਚ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕੋਰਸ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 23.2 ਅਤੇ 23.3 ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਹਿੱਸੇ ਲਏ ਗਏ ਹਨ:-

“23.2 1986 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੀਤੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਭਾਗ VI ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਿੱਖਿਆ, ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਨੀਤੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 6.6, 6.8 ਅਤੇ 6.19 ਇਹ ਸਨ:-

“6.6 ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਸਮੀ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸਖਤ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸੰਚਾਰ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਮੇਤ ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਪੌਲੀਟੈਕਨਿਕਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸਮੇਤ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਮਲਟੀ-ਪੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਇੱਕ ਲਚਕਦਾਰ ਮਾਡਯੂਲਰ ਪੈਟਰਨ ਤੇ ਵੀ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

* * *

6.8 ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਰਸਮੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਔਰਤਾਂ ਲਈ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਪਾਹਜਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

* * *

6.19 ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ, ਨਿਰਮਾਣ, ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ, ਮਾਨਤਾ, ਤਰਜੀਹ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਫੰਡਿੰਗ, ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ

ਮੁਲਾਂਕਣ, ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਅਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇੱਕ ਨਿਯਮਿਤ ਗਠਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਚੰਗੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਸਮੂਲੀਅਤ ਨਾਲ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ।”

23.3. ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ.(ਨਵੇਂ ਤਕਨੀਕੀ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਕੋਰਸਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਤੇ ਕੋਰਸਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਸੀਮਤ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ) ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ 1994 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (“1994 ਦੇ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ” ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ)। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਸੀ:-

“4.0. ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਦੀ ਲੋੜ

4.1. ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ,

(ਏ) ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਭਾਗ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਕਿਸੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਸਮੇਤ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਦੁਆਰਾ ਕੋਰਸ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਸੀ) ਕੋਈ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਗਰੀ ਜਾਂ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੋਰਸਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇਗਾ;

(ਡੀ) ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

34. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. “ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ” ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਜਾਂ ਗੁਣਾਤਮਕ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਰਿਪੋਜ਼ਟਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਕਿ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ ਤੇ, ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੋਰਸਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ

ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਰਸ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਨਿਰੰਤਰ ਰੁਖ ਨੂੰ ਵੀ ਉਕਤ ਜੱਜਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

35. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚਲੇ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਮਿਤੀ 22.01.2018 ਦੇ ਪੇਰਾ 23 ਅਤੇ 24 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੁਆਰਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਦੂਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਦੋ-ਸਾਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਤੀਸਾ ਲਿਫਟ ਸਿੰਚਾਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸ, ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਤੇ, ਐਮਿਕਸ ਕਰਦੀ, ਆਪਣੇ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲੋਂ ਨਿਚਲੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

36. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਰੁਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ. ਐਕਟ, ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਪਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1985 ਅਤੇ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਐਕਟ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੋਰਸਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ “ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਆਪ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ, ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਵਿੱਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਬਿਊਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ; ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ, ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਕੁਝ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਤੇ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਖਾਸ ਹਲਾਤਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ, ਕੁੱਝ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਜਿਹੀ ਬਰਾਬਰੀ ਜਾਂ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

37. ਯੂਜੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ, ਇੱਕ ਪਰੋਵਿਨਸ਼ਿਅਲ ਐਕਟ ਜਾਂ ਰਾਜ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਡਿਗਰੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਓਕਤ ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ: “ਉਪ-ਧਾਰਾ(1) ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡਿਗਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦੇਣ ਜਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਸਦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ(1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਯੂ ਜੀ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

38. ਉਤੀਸਾ ਲਿਫਟ ਸਿੰਚਾਈ ਨਿਗਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਵੀ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ, ਕੀ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਤੀ ਬਿਨਾਂ ਦੂਰਸਥ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ? ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਉਹ ਪਹਿਲੂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਜਾਂ ਫਾਇਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ. ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ, ਕੇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ. ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਬਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਨ 1976 ਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੇ ਧਾਰਾ 22 ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਧਾਰਾ 22(1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ. ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਬਰਾਬਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

39. ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਉਹ ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

(ਏ) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ, ਵੀ. ਕੇ. ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।

“VI. ਜੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

43. “21. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸੁਲਝਾਇਆ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਿੱਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਭਾਵ ਜੇ ਕੁੱਝ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੁਆਂਡੋ ਅਲਿਕੁਇਤ ਪਰੋਹੀਬਿਟਰ, ਪਰੋਹੀਬਿਟਰ ਇਟੋਸਨ ਪਰ ਕਿਉਡ ਡਿਵੈਨਾਟਰ ਐਡ ਇਲੁਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ। ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਫਟ ਜਾਂ ਯੋਜਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।” (ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਐਮ.ਸੀ.ਮੇਹਤਾ ਬਨਾਮ ਕਮਲ ਨਾਥ ਅਤੇ ਸੰਤ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਮੋਡਰਨ ਕੋਪਰੇਸ਼ਨ ਗਰੁਪ ਹਾਉਸਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮਿਟਡ, ਐਸ ਸੀ ਸੀ ਪੀ. 344, ਪੈਰਾ 21).”

(ਬੀ) ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ:-

“5. ਧਾਰਾ 397(3) ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਵਿਜ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਖਾਸਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਜੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਉਹ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ; ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਫਟ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ” ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ” (ਪਤੀ ਐਬੋਟ, ਸੀ.ਜੇ.ਫੋਕਸ ਵਿੱਚ ਵਿ.ਚੇਸਟਰ ਔਫ ਬਿਸ਼ਪ). “ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ, ਇਹ ਅਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਟੇਡੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਜਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।” (ਮੈਕਸਵੈਲ, 11ਵੀ ਐਡ. p. 109) । ਜਦੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਨਾ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 397(3) ਦੀ ਰੋਕ, ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਕਰਸ਼ਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਰੋਕ ਨੂੰ ਇਸ ਰਿਵਿਜ਼ਨ/ਸੋਧ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

40. ਜੇ ਕੋਈ ਡਿਗਰੀ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਯੂ ਜੀ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ(1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਕੇ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਵਸਰ ਆਉਣ ਤੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਤ ਮਾਲਕ ਸੰਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ

ਅਜਿਹੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਉਹ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਧਾਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ।

41. ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੰਚਾਰ ਮਿਤੀ 26.05.1976 ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਬਰਾਬਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਐਕਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, “ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ” ਸੰਬੰਧੀ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਨੇ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10, ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੋਰਸਾਂ, ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਅਤੇ “ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ” ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਲਈ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (ਐਲ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਆਦਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਆਫ ਚਾਰਟਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

42. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡਿਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

43. ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ:-

“..... ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਸੰਸਥਾ(ਭਾਰਤ), ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੁਸਾਇਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਕੋਰਸਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ (ਪੈਰਾ 208)

... ..

... .. ਇਥੇ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਰਸਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੌਂਸਲ ਜਾਂ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਸਥਾਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।” (Para 211).

44. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੱਥ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ. ਦੁਆਰਾ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੇ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਵਜੋਂ 31.05.2013 ਤੱਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਮਿਤੀ 06.12.2012 ਤੋਂ ਅਤੇ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ August, 2017 ਵਿੱਚ ਜਾਹਿਰ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਚਾਰ ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੋ 31.05.2013 ਤੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹਨ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ. ਦਫਤਰ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ/ਆਰਡਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇ-ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਮਿਤੀ 31.05.2013 ਤੱਕ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 06.12.2012 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਭ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਣ ਅਤੇ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੁਆਰਾ ਕੋਰਸ ਦੀ ਸੱਮਗਰੀ ਅਤੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਨ ਕਿ 01.06.2013 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

45. ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ 31.05.2013 ਤੱਕ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਿੱਟੇ 01.06.2013 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। 31.05.2013 ਤੱਕ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

46. ਪਰਿਸਰ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜੱਜਮੈਂਟ ਦੇ ਪੈਰ੍ਹਾਂ 205 ਤੋਂ 213 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮਿਸਲੈਨਿਯਮ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰ. 2367 of 2018 ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਲਾਗਤ ਨਹੀਂ।

47. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸੀ.ਏ.ਸੁੰਦਰਮ, ਮਾਣਯੋਗ ਐਮਿਕਸ ਕਰਈ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

.....ਜੱਜ
(Uday Umesh Lalit)
(ਉਦੇ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ)

.....ਜੱਜ
(Deepak Gupta)
(ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ)

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ;

ਅਗਸਤ 13, 2019

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by Ms. Sangeeta, Translator from beginning to page-21 and Ms. Kusum, Translator from page-22 till end. Typed by Sh. Ajay Abbot, Sr. Assistant.